

पाडिनी f. ein irdener Topf, Kochkessel Wils.

1. पाण (von 1. पाण) m. P. 3,3,66, Sch. 1) *Einsatz beim Spiele* MBh. 2, 2037. एकपाणेन भद्रं ते नलेन स पराजितः 3, 3048. Vgl. पाण. — 2) *Händler*; s. u. खण्डपाल.

2. पाण m. = पाणि *Hand* ÇABDAK. im ÇKDr.

पाणि Nir. 2, 26. UNĀDIS. 4, 182. m. TRIK. 3, 5, 2. SIDDH. K. 250, a, 5.

1) *Hand* AK. 2, 6, 2, 32. H. 391. HALĀJ. 2, 356. घृतेन पाणी ऋभिः प्रुञ्जते RV. 6, 71, 1. भद्रा ते कस्ता सुकृतोत पाणी प्रयत्तारां स्तुवते राधे इन्द्र 4, 21, 9. VS. 1, 16. AV. 2, 33, 6. AIR. BR. 7, 5, 8, 6. ÇAT. BR. 1, 1, 2, 17. 2, 7, 2, 5, 23 u. s. w. KĪTJ. ÇA. 1, 3, 37. ĀÇV. ÇA. 1, 1. GRHJ. 4, 3, 8. उद्धृते दन्तिषो पाणौ M. 2, 63. 193. 4, 58. पाणिमुख्यम् दन्तिषाम् 8, 2, 280. संकृताभ्यां पाणिभ्याम् 4, 82. व्यत्यस्तपाणिना 2, 72. दर्श तत्र प्रत्यक्षं पाणावामलकं यथा R. 1, 3, 6 (37 GORR.). पाणिपादेषु SUÇA. 1, 16, 1. पाणिपादम् *Hände und Füße* P. 2, 4, 2, Sch. R. 6, 23, 16. अपाणिपाद् adj. MURP. UP. 1, 1, 6. — RAGH. 3, 68. पाणौ गृहीतैनम् INDR. 2, 20. SUND. 4, 12, 13. रिक्तपाणिर्न (so ist zu lesen) पश्येत राजानं भिषजं गुरुम् VER. in LA. 2, 14. शक्रभक्त्या च ते पाणिं न दास्यामि (eine Jungfrau spricht) कथं च न so v. a. *heirathen* MBh. 9, 2770. पाणिं ग्रह्ण die *Hand* (einer Jungfrau) bei der *Hochzeit ergreifen, heirathen* AV. 14, 1, 48. fgg. GOBH. 1, 1, 8, 2, 1, 16. PĪA. GRHJ. 1, 4. JĀGŪ. 1, 62. N. 24, 14. MBh. 1, 3260. 3274. 3379. 3388. R. 1, 34, 49. 72, 12. 73, 25. 28. 2, 42, 8. PAÑĪAT. 130, 6. VID. 136. MĀK. P. 72, 4. पाणौ करु dass. P. 1, 4, 77. VOP. 13, 5. पाणौकृत्य P., Schol. Am Ende eines adj. comp. in Verbindung mit dem, was man in der Hand hält, P. 2, 2, 36, VĀRTT. 2, Sch. H. 6. समित्पाणि *Brennholz in der Hand haltend* KĪTJ. ÇA. 4, 12, 18. लुर° GOBH. 2, 9, 3. दण्ड° SHADY. BR. 5, 4. दर्भ° M. 3, 279. शस्त्र° R. 1, 55, 2. Spr. 1362, v. 1. VER. in LA. 13, 14. — 2) *Huf*: पृथिव्याः सानो ब्रह्मन्त पाणिभिः RV. 2, 31, 2. — 3) f. *Markt* ÇKDr. und WILS. nach dem UNĀDIK.; diese Bed. ist wohl aus der in den UNĀDIS. gegebenen Etymologie des Wortes (von पाणाय) geschlossen worden. — Vgl. इवत्°, पृथु°, भूरि°, विश्वतस्°, वीकु°, वृष°, सु°, किरणय°.

पाणिक 1) oxyt. adj. von पाण gaṇa निष्कादि zu P. 5, 1, 20. — 2) m. a) (von पाण) *Kaufmann* VJUP. 97. — b) (wohl von पाणि) N. pr. eines Wesens im Gefolge des Skanda MBh. 9, 2545. — 3) f. श्री a) *eine Art Gesang* JĀGŪ. 3, 114. — b) *eine Art Löffel* ÇABDĀRTAK. bei WILS.

पाणिकच्छुपिका (पा° + क°) eine *kleine Schildkröte* f. eine *best. Fingerverbindung* KĀLIKĀ-P. 56 nach dem ÇKDr. — Vgl. कूर्म 3.

पाणिकर्पा (पा° + क°) adj. *Hände an Stelle der Ohren habend* MBh. 10, 271. unter den Beiwörtern des Çiva 12, 10351.

पाणिकूर्चन् m. N. pr. eines Wesens im Gefolge des Skanda MBh. 9, 2578. Es ist viell. st. °कूर्चा च zu lesen °कूर्ची च *der eine Wulst* (कूर्च) *an der Hand hat*.

पाणिखात (पा° + खात) adj. *mit der Hand gegraben*; subst. N. pr. eines heiligen Badeplatzes MBh. 3, 6059.

पाणिगृहीत (पा° + गृ°) adj. f. श्री *bei der Hand gefasst*; f. ई, *mit der man sich ehelich verbunden hat, verheirathet*; subst. *Gattin* P. 4, 1, 52, VĀRTT. 2. AK. 2, 6, 2, 5. H. 512. HĪA. 145. °गृहीता H., Sch.

पाणिग्रह्ण (पा° + ग्रह्ण) m. *die Ergreifung der Hand* (der Jungfrau), *Heirath* VARĪA. BRH. S. 100, 1. कुरु °ग्रह्णं मम KATHĪA. 18, 219. 26, 215. IV. Theil.

31, 70. 33, 2. 37, 34.

पाणिग्रह्ण (पा° + ग्र°) n. dass. H. 518. HALĀJ. 2, 340. ĀÇV. GRHJ. 1, 9. GOBH. 1, 9, 26. GRHJASĀNGR. 2, 35. MBh. 1, 3034. 13, 1381. R. 3, 3, 8. P. 1, 3, 56, Sch. स्वसुः — संपाद्य °ग्रह्णां स राजा RAGH. 7, 26. °संस्कार M. 3, 43. °मल्ल MBh. 7, 2149. HARIV. 717. 736. Am Ende eines adj. comp. f. श्री RAGH. 8, 7. KUMĀRAS. 7, 4.

पाणिग्रह्णिक (vom vorherg.) adj. *auf die Heirath bezüglich, zur Heirath dienend u. s. w.*: मल्ल M. 8, 226. 227. (गजानाम्) मल्लम् — रामः पाणिग्रह्णिकं ददौ पार्षाय so v. a. *Heirathsgeschenk* MBh. 1, 3015.

पाणिग्रह्णीय (wie eben) adj. dass.: सृच् GOBH. 2, 2, 16.

पाणिग्रहीतर (पा° + ग्र°) m. *der da heirathet, geheirathet hat, Bräutigam, Gemahl* MBh. 13, 2423.

पाणिग्राह (पा° + ग्राह) m. dass. H. 517, Sch. GOBH. 2, 1, 23. 2, 4, 14. (स्त्री) वाल्ये पितुर्वशे तिष्ठेत्पाणिग्राहस्य धैवने | पुत्राणां भर्तृरि प्रेते M. 5, 148. 156. 9, 21. MBh. 1, 4177. 13, 2456.

पाणिघ (पा° + घ) m. *Händeklatscher* P. 3, 2, 55. AK. 2, 10, 13. H. 925. — Vgl. पाणिघ्न.

पाणिघात (पा° + घात) m. *ein Schlag mit der Hand* SIDDH. K. im ÇKDr.

पाणिघ्न (पा° + घ्न) m. *Händeklatscher* VS. 30, 20. — Vgl. पाणिघ.

पाणिचन्द्र (पा° + च°) m. N. pr. eines Fürsten WASSILJEV 50. 75.

पाणिचापत्य (पा° + चा°) n. *unbesonnene Bewegungen der Hände* JĀGŪ. 1, 112.

पाणिज (पा° + ज) m. *Fingernagel* H. 394, Sch. HALĀJ. 2, 356. GĪT. 12, 11, 13.

पाणितल (पा° + तल) n. 1) *Fläche der Hand* ĀÇV. ÇA. 1, 10. M. 4, 143. MBh. 13, 5013. SUÇA. 1, 25, 11. 2, 13, 10. VARĪA. BRH. S. 50, 7, 68, 10. VID. 87. — 2) *ein best. Gewicht, = 2 Tola* KA VAIDJAKAPAR. im ÇKDr.; vgl. पाणीतल.

पाणिधर्म (पा° + ध°) m. *Heirathsform, Art und Weise zu heirathen* MBh. 1, 3379.

पाणिन् (von पाणि) 1) am Ende eines adj. comp. dem Versmaass zu Liebe statt des gebräuchlicheren einfachen पाणि *Hand*: प्रूलपाणिन्म् *etnen Speer in der Hand haltend* MBh. 3, 1622. 8836. 4, 1406. 5, 1993. HARIV. 6431. R. 6, 38, 11. कञ्जुपाणिन्म् MBh. 4, 582. श्रायुधपाणिने 8, 1450. चक्रपाणिनः HARIV. 8193. 8376. वज्रपाणिनः 9161. प्रूलमुद्गरपाणिनाम् R. 5, 38, 23. 56, 118. Spr. 1362. — 2) m. pl. N. pr. eines zu den Kauçika gezählten Geschlechts HARIV. 1464. 1770. VP. 408, N. 23.

पाणिर्न m. patron. von पाणिन् P. 6, 4, 165. PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 57, 1 (nach der Verbesserung von Weber). angeblich = पाणिनि TRIK. 2, 7, 24. पाणिर्नोपज्ञं व्याकरणम् P. 6, 2, 14, Sch.

पाणिर्नि (wohl von पाणिन्) m. SIDDH. K. 234, b, 11. N. pr. eines im höchsten Ansehen stehenden alten Grammatikers, über dessen Lebenszeit viel gestritten worden ist; in der Regel wird er in das 4te Jahrhundert v. Chr. gesetzt. TRIK. 2, 7, 24. H. 851. ÇIKSHĪ (RV. - Rec.) 40. 57. AV. PAÑI. in Verz. d. B. H. 92. HIOPEN-TSANG I, 125. KATHĪA. 4, 20. fgg. RĪÇA-TAR. 4, 634. 636. °कर्त्ति P. 6, 2, 151, Sch.

1. पाणिर्नीय (von पाणिन्) m. *ein Anhänger, Verehrer des Pāṇina* P. 4, 3, 99, Sch.